

BESTSELLER *NEW YORK TIMES*

COPILĂRIE FURATĂ

FRANCES LIARDET

TRADUCERE DE IOANA PETRIDEAN

CORINT
FICTION

FRANCES LIARDET

COPILĂRIE FURATĂ

Traducere din limba engleză de
Ioana Petridean

CORINT
FICTION

*Pentru Betty, Brendan, Bill și Joan
... și Juliet*

NOTA AUTOAREI

Spre deosebire de satul Upton din Hampshire, Upton din *Copilărie furată* este un loc imaginar, la fel ca orașul Waltham și cătunul Barrow End. Southampton, desigur, e real, cum la fel de reale sunt și suferințele sale bine documentate din timpul celui de-Al Doilea Război Mondial. În timp ce evenimentele expuse în carte s-au întâmplat cu adevărat, oamenii descriși în roman, cu bucuriile și necazurile lor, sunt personaje pur ficționale.

PARTEA ÎNTÂI

Ellen

Decembrie 1940

1

Dormea adânc pe unul dintre scaunele din spate ale autobuzului. Ghemuită, cu degetul mare în gură. Patru, poate cinci ani.

M-am întors, să privesc în jur. Ultimii pasageri se îndepărtau de mine, îndreptându-se cu pași târșâiți către uși.

— Al cui este copilul acesta? am strigat.

Nimeni nu s-a uitat în urmă. Probabil că surziseră din cauza bombardamentelor. Sau poate că pur și simplu nu voiau să audă.

— Vă rog. Cineva a lăsat aici un copil!

Dar au plecat cu toții, croindu-și drum pe scara autobuzului și alăturându-se mulțimii care se îndrepta spre clădirea primăriei, clătinându-se pe picioare.

A fost un noroc că mă aflam acolo, verificând fiecare autobuz în parte. Altfel, fetița s-ar fi întors în Southampton. Toată lumea știa că orașul era încă în flăcări. Vedeam fumul de pe Beacon Hill.

Nu s-a trezit, în ciuda strigătelor mele. Zăcea inertă, cu părul șaten, diafan, lipit de frunte. Rochița ei cu mâneci bufante avea o nuanță de albastru prăfuit, culoarea forțațului de la cărțile cartonate din vremea copilăriei mele. Nu purta

nici palton, nici cardigan, deși era deja prima zi a lunii decembrie. Doar o pătură albă, murdară, înfășurată în jurul picioarelor, o păturică de felul aceloră în care mamele își învelesc bebelușii, tricotată în model fagure, cu găurele mici.

I-am scuturat ușor umărul mic, rotunjour.

— Trezește-te, micuț! Trezește-te!

Degetul mare i-a alunecat din gură, dar n-a deschis ochii. I-am dat laoparte părul de pe frunte. Pielea îi era caldă și umedă. Limba îi atingea ritmic cerul gurii. Cu sau fără deget, continua să sugă.

Dacă începea să plângă când aveam s-o trezesc? Nu aveam cine știe ce experiență cu copiii care plâng. Poate că ar fi trebuit s-o iau pur și simplu în brațe și s-o duc așa până la primărie, fără să-mi bat capul că era adormită. Mi-am scos broșa cea nouă, un ac de argint cu o perlă montată pe el, și am pus-o în buzunar. Nu voiam să zgârie fața copilei.

Mi-am strecurat mâinile pe sub trupul ei fierbinte, trecându-le pe sub subsuorile ei și mai fierbinți, și am tras-o spre mine. Era surprinzător de grea, făcută dintr-o materie mult mai densă decât restul lumii. Mi-am trecut un braț pe după umerii ei, iar pe celălalt i l-am așezat sub fund și am săltat-o. Capul i-a căzut mult pe spate, apoi a revenit cu forță, lovindu-se de clavicula mea. Și întregul corp i-a fost cuprins de spasme, ca și cum ar fi fost traversat de un curent electric. Poate că se lovise la cap în timpul bombardamentelor. Poate că ar fi trebuit s-o vadă un doctor.

Pătura murdară mi-a căzut pe picioare și am îndepărtat-o cu un șut, după care am început să merg cu pași leghănați pe culoarul dintre banchete. Așa trebuie să mergi, mi-am dat seama atunci, când ai un copil în brațe. Autobuzul mirosea puternic a dezinfectant, dar ea avea mirosul cald și sărat de pâine proaspăt coaptă.

*

Deirdre Harper a ieșit din clădirea primăriei, cu pielea de pe antebrate înroșită și cu spumă scurgându-i-se de pe mâini.

— Deirdre, a pierdut cineva o fetiță?

Și-a șters mâinile pe șorț și a îndesat degetele în buzunar, de unde a scos o țigară boțită.

— Cred că glumești, doamnă Parr. Acum chiar le-am văzut pe toate. Nu-și mai amintesc nici măcar de propriii copii.

— Sunt sigură că nu e chiar așa. Toată lumea e în stare de șoc...

Deirdre și-a aprins țigara și a expirat fumul cu un zâmbet larg și schimonosit de dispreț.

— Mai curând sunt cuprinși de groază. Asta e, groază, știi foarte bine. Uită-te la ei, s-au îmbulzit în autobuze, în loc să rămână în adăposturi.

Nu i-am mai atras atenția asupra faptului că nu toată lumea din Southampton avea adăposturi. Deirdre își pierduse fiul la începutul războiului, pe mare, pe coasta Norvegiei; nu-i mai păsa câtuși de puțin de vorbele pe care le scotea pe gură și nici meni n-o trăgea la răspundere pentru ele.

— Măcar au primit ceai, am zis eu.

— Da, din rezerva pe care o păstraserăm pentru Ajunul Crăciunului.

A aruncat o privire acră spre fetiță.

— Domnul Parr al tău îi va găsi mama. E antrenat pentru asta, nu-i așa? Doar e ofițerul care se ocupă de refugiați.

— Da. Ar trebui să intru, Deirdre.

Dar chiar atunci Deirdre a oftat, iar ochii i s-au umplut de lacrimi.

— Doamne, vai și-amar de nenorocitul de Southampton! E la douăzeci și cinci de kilometri distanță și s-au aprins norii noaptea trecută, mai să-mi ia foc casa.

*

Am intrat în clădirea primăriei, purtând copila pe brațe printre oameni murdari, năuciți și gălăgioși, care se mișcau încet printre scaune răsturnate și printre copii care aluneceau în micile bălți de ceai vărsat pe podea.

— A cui e fetița asta? am strigat. A văzut-o cineva pe mama ei?

N-a răspuns nimeni. Mi-am continuat drumul pe lângă un terier agitat, pe lângă un grup de bebeluși adormiți, înghesuiți printre coșuri și haine, pe lângă bătrâni dezordonați care-și treceau o ploscă de la unul la altul.

— O caută cineva pe fetița asta? am strigat din nou, de data asta mai tare.

— Unde suntem, drăguță? a întrebat unul dintre bătrâni.

— În Upton, i-am spus. În satul Upton. O cunoașteți pe fetița asta?

El a clătinat din cap. Dinspre paltonul lui se ridica un miros ciudat, o duhoare de fum. M-am îndepărtat, dar mirosul mi-a rămas în nări. Mi-am ridicat privirea spre ferestrele înalte ale primăriei și am observat că soarele apunea repede. Nu mai era mult până la lăsarea întunericului, când geamurile trebuiau acoperite.

Undeva, pe la jumătatea coridorului, le-am găsit pe doamna Daventry și pe domnișoara Legg. Doi dintre stâlpii micii noastre comunități, stăteau în picioare lângă o masă, încercând să descâlcească nodul cu care era legat un morman de pături. Am ridicat cu o mână mica povară din brațele mele – în mod surprinzător, nici măcar n-a tresărit –, iar cu cealaltă am apucat unul dintre capetele funiei înnoate și am tras de el, desfăcându-l.

— Ellen are degete atât de puternice, i-a spus doamna Daventry domnișoarei Legg.

— E atât de pricepută, i-a zis domnișoara Legg doamnei Daventry.

— Pur și simplu știu din ce parte să trag, le-am răspuns. M-au privit în tăcere.

— N-ați văzut cumva o femeie... am început, însă chiar în clipa aceea, vântul a făcut acoperișul din tablă să zornăie.

Un băiețel aflat într-un colț a început să țipe, ghemuit, asemenea unei găini care simte uliul dându-i târcoale. I s-au alăturat și alți copii, iar în curând toată lumea se văita și plângea de frică.

— Trebuie să-l găesc pe domnul Parr, le-am spus celor două femei și mi-am continuat drumul spre partea din spate a încăperii.

Îl auzeam pe Selwyn vorbind, vocea lui de tenor răzbătând peste vacarmul din jur. Soțul meu era un cântăreț atât de talentat, atât de vesel. I-am urmat vocea, până când mulțimea s-a dat în cele din urmă laoparte, și l-am văzut aplecat deasupra unui cuplu de vârstă mijlocie, înghesuiți amândoi pe un scaun.

— Sunteți răniți? îi întreba el.

— Selwyn!

Simțeam că nu mai pot să respir, ca și cum aș fi alergat pe o distanță foarte lungă.

— Ellen, draga mea, a zis el, ridicându-se cu un zâmbet. Unde duci copila?

Mi-am răsucit gâtul dinspre fața fierbinte a fetei.

— Dormea pe bancheta din spate a autobuzului, singură. Nu-i găsesc mama.

El a făcut ochii mari.

— A fost abandonată în autobuz?

— Da, am zis, privind în jurul meu, prin încăpere. Selwyn, ce vom face cu toți acești oameni? Dacă mai sosește

un transport, vom rămâne fără ceai și se va instala haosul. Și cum ne vom descurca apoi cu acoperitul ferestrelor?

— Nu va fi haos, a chicotit el. Vor veni trupe care vor monta draperii speciale. Și am primit pături pentru bărbați. Vom duce femeile și copiii în sat. Colonelul Daventry ne va aduce căruța lui, a adăugat, scărpinându-se în cap și ciufulindu-și părul moale, de culoarea nisipului. Vor dormi pe podele, dar e tot ce putem face. Nu pot găsi niciun pat liber în Upton.

— Am simțit un miros îngrozitor, am zis. De ceva ars, carbonizat. Nu știu ce anume.

Spre disperarea mea, lacrimile au început să-mi înțepe ochii.

— Revino-ți, draga mea, a spus Selwyn, strângându-mă ușor de braț. Capul sus! Încearcă să vorbești cu femeia aceea de pe patul de campanie. E complet distrusă, a adăugat, arătând cu stiloul în direcția ei. Am auzit-o repetând „Daphne, Daphne”.

Am ridicat privirea spre el.

— Ar putea fi vorba despre fetița asta.

Tonul lui era răbdător.

— Daphne.

*

Femeia stătea nemișcată, în timp ce ochii i se mișcau dintr-o parte în alta, asemenea unui metronom. „Daphne”, repeta.

Am îngenuncheat lângă ea cu fetița în poală, ținând-o în așa fel încât să-i poată vedea fața.

— Doamnă, aceasta e Daphne? E fiica dumneavoastră?

Privea în toate direcțiile. Apoi ochii ei au părut să se oprească asupra copilei. „Daphne.”

— Asta nu-i Daphne, a spus o voce din spatele meu. Daphne e pisica ei siameză. Această femeie e doamna Irene Cartledge și era bine mersi când am coborât din autobuz. Așteptăm ca doctorul vostru să vină s-o consulte.

M-am întors către femeia care vorbise. Stătea pe podea, la fel ca mine, cu genunchii ei uriași, palizi și goi lipiți unul de altul, cu un ochi închis din pricina unei vânătăi umflate, violacee.

— Eu sunt doamna Berrow, Phyl Berrow.

— Numele meu e Ellen Parr. Aveți nevoie de o compresă pentru ochi, doamnă Berrow? Sunt sigură că putem găsi ceva.

— Nu, draga mea. Nu știu dacă de vină o fi șocul, dar nu mă doare. Parr, a repetat ea numele. Tatăl tău a făcut o treabă grozavă, reușind să ne trimită pe toți aici.

Am reușit să zâmbesc.

— Domnul Parr e soțul meu.

M-am gândit la broșa mea cu perlă și am simțit cum pieptul mi se umple de mândrie.

— Azi se împlinește un an de la căsătoria noastră.

— Of, ce mai mod de a sărbători, a zis ea, cercetându-mă din cap până-n picioare. Ce bărbat norocos.

— Ca să fiu sinceră, doamnă Berrow, *eu* mă consider a fi cea norocoasă.

O strălucire prietenoasă i-a luminat ochii.

— Ai dreptate, draga mea, a zis și s-a târât puțin mai aproape. Ia să vedem ce-i cu copila.

Am dat din nou laoparte șuvițele de pe fața fetei. Era îmbujorată, nepăsătoare în somnul ei, cu sprâncenele ridicate și colțurile gurii în jos. Cusătura scaunului din autobuz lăsase o cută închisă la culoare pe obrazul ei roz.

— Trezește-o, draga mea.

— Nu se trezește. Iar mai devreme a fost cuprinsă de convulsii. Mă tem să nu fi pățit ceva la cap.

— Dumnezeu să te binecuvânteze!

Doamna Berrow a dezvelit cinci dinți sănătoși într-o mare de negru.

— Cu toții fac asta. La vârsta lor, dorm duși, din fericire, fără să aibă habar de ce se petrece în jurul lor. Dă-mi-o mie!

A pus copila în picioare, i-a suflat în față și i-a dat drumul. Brațele mele s-au repezit spre ea, dar doamna Berrow a ajuns înaintea mea și a cuprins-o strâns, după care a suflat din nou și i-a dat iar drumul. Suflul a făcut genele fetei să freamăte, iar copila și-a strâns și mai tare pleoapele. Apoi s-a legănat pe picioare, s-a îndreptat de spate și a tras brusc aer în piept.

— Bună, drăguțo, a zis doamna Berrow, luând-o de mâinile mici și dolofane. Hai, deschide obloanele!

Fetița a ascultat-o, deschizând dintr-odată larg pleoapele, speriată. Ochii îi erau de un căprui limpede, aproape de culoarea părului.

— Cum te cheamă, draga mea?

— Daphne, a zis femeia de pe patul de campanie.

— Încetează cu asta, Irene, a zis doamna Berrow în timp ce privea fetița cu ochiul ei sănătos. Ia să vedem. Oare te cheamă Mavis Davis?

Fetița a clipit încet. Încă se trezea.

— Sau poate Sally O'Malley?

Copila a scuturat din cap.

— Sau Nancy Fancy? Ajută-mă, draga mea, rămân fără nume, a spus doamna Berrow, iar fetița i-a răspuns.

— Nu mă cheamă Nancy Fancy! Eu sunt Pamela! Unde e mami?

Vocea ei era limpede, răsunătoare, ca o crenguță decojită. Vorbea frumos.

— Pamela, a repetat doamna Berrow, mângâindu-i obrazul. Ce nume frumos!

— Unde e mami? a întrebat fetița, răsucindu-se pe călcâie. Mami? Unde e mami? a întrebat din nou, ezitând. N-o văd pe mami, a spus apoi, smulgându-se din brațele doamnei Berrow.

Trecuseră zece secunde, foarte puțin timp, dar suficient pentru ca gurița ei să înceapă să tremure și lacrimi mari să i se rostogolească pe obraji.

— Pamela, am zis, luând-o de mână. Credem că mami a coborât din autobuz și te-a lăsat acolo din greșeală, așa că trebuie s-o găsim. Cum arată mami?

— Frumoasă, a răspuns fetița, frecându-se la ochi. Dar ea n-a fost în autobuzul meu, a fost în cel dinainte.

— Mama ei a călătorit într-un autobuz diferit? a întrebat doamna Berrow în timp ce se căznea să se ridice. Cum Dumnezeu a făcut asta?

— Doamnele au spus!

Pamela s-a ridicat pe vârfuri, încercând să privească prin mulțime – complet inutil, având în vedere că nu avea nici măcar un metru înălțime.

— Mi-au spus că ar trebui să urc în autobuz cu ele și că o voi găsi pe urmă.

Mi-am ținut respirația.

— Care doamne?

— Doamnele, a răspuns ea pe un ton plin de nerăbdare, ca și cum ar fi fost evident. M-au văzut. Autobuzul a venit... a spus ea, iar fețișoara i s-a schimonosit. Mi-au spus că, dacă urc, o vom găsi pe mami.

A început să suspine, iar brațele i se ridicau și coborau, lovind aerul din jurul corpului. Am tras-o aproape de mine și am ridicat-o în brațe. A plâns și s-a zbatut în timp ce o duceam spre una dintre laturile încăperii și o așezam pe un calorifer rece.

— Cum te mai cheamă, Pamela?

— Jane, a zis ea printre sughițuri.

— Nu, care e numele tău de familie?

Dar copila plângea prea tare, așa că m-am ridicat, îndreptându-mi spinarea.

— O cunoaște cineva pe fetița asta? am strigat. Numele ei e Pamela. Pamela Jane.

Mai multe capete s-au întors, dar nimeni n-o recunoștea, iar eu am văzut femeile ținându-și copiii aproape și apoi am observat agitație la intrarea principală – sătenii soseau pentru a-i lua cu ei pe refugiați. Oamenii se împușinau.

— Pamela Jane! A călătorit cineva împreună cu acest copil?

În sfârșit, o femeie a ieșit din mulțime, îmbrăcată nepotrivit de elegant, într-o haină de blană, cu tocă de culoarea cafelei, și s-a îndreptat spre noi.

— Eu am fost cu micuța asta, a zis ea în clipa în care a ajuns lângă mine. Am ajutat-o să urce în autobuz.

— Nu m-ați auzit strigând mai devreme? am întrebat exasperată, pe un ton tăios.

Dar, dacă femeia m-a considerat prost crescută, n-a lăsat nicidecum să se vadă asta.

— E posibil să fi fost la toaletă, draga mea, a zis apoi, arătând spre o femeie masivă. Doamna aceea a spus că mama fetei se afla în autobuzul care a sosit aici înaintea celui în care am călătorit noi. Așa că am luat-o cu noi, în următorul.

Femeia masivă se apropia deja, încheindu-și nasturii puloverului.

— Nu-i așa? a întrebat femeia cu tocă. Ai văzut-o pe mama ei în primul autobuz, nu?

— Asta a zis micuța.

Vocea celei de-a doua femei era o șoaptă scârțâitoare.

— Vă rog să mă scuzați, am răgușit din cauza fumului.

Pamela a icnit.

— Tu mi-ai zis că mami va fi în autobuz. Dar n-a fost!

— Nu, *tu* ai spus asta, dulceață, a croncănit femeia, cu o expresie alarmată pe chip.

— Nu! s-a împotrivit Pamela. Eu dor am *crezut* că era!

— *Eu* am zis, o prindem pe mami din urmă, scumpo, și am luat-o în autobuz, a zis femeia, lipindu-și palmele de obraji. M-am gândit, cum ar putea o femeie să se urce într-un autobuz care s-o scoată din oraș, fără să-și ia fetița cu ea? Dar micuța a insistat!

— *N-am* 'sistat! a zis Pamela, continuând să hohotească. I-am văzut capul, dar nu știam că e capul ei! *Tu* mi-ai zis.

Femeia elegantă și-a dus o mână la tocă.

— Iar noi am coborât pur și simplu din autobuz și am lăsat-o acolo.

S-a întors apoi către mine.

— Îmi pare atât de rău. Am fost bombardată, draga mea. Nu pot găsi vreo altă scuză.

Acum plângeau amândouă. L-am auzit pe Selwyn strigând.

— Doamnelor, doamnelor, vă rog, veniți și alăturați-vă acestui grup.

— Trebuie să plecați amândouă, am zis. Vă găsesc eu, în caz că voi avea nevoie de dumneavoastră.

Chiar în clipa aceea, Pamela a vomitat pe podea. Înălțimea caloriferului pe care stătea a făcut ca voma să se împrăștie, iar noi am sărit un pas în spate. Pamela și-a dus o mână la cap.

— Mă doare fruntea. M-am lovit cu capul de stația de autobuz, a zis și a izbucnit într-un vaiet.

Am dat-o jos de pe calorifer.

— Unde e doctorul? am strigat. Doctor Bell? E nevoie de dumneavoastră aici!

Femeile, am observat, urmau îndemnul lui Selwyn și se îndreptau spre ușă. Prin marea de oameni, doctorul și-a croit drum spre noi. Haina cu guler de blană îi dădea un aer ciudat de prețios. Nici eu, nici Selwyn nu ne îmbrăcaserăm gros înainte să ne repezim spre primărie.

— Doctore, poți, te rog, s-o consulți pe micuță? Trebuie să caut o găleată.

Când m-am întors de la bucătărie, Pamela era întinsă pe podea, iar doctorul îi verifica fiecare ochi în parte cu o lanternă micuță.

— O ușoară contuzie, a zis el, iar eu am început să curăț mizeria. Are un cucui la baza părului. E posibil să fie foarte somnoroasă. Dar nu cred să fie vreo problemă.

Am dus găleata afară. Selwyn conducea un grup de oameni, care se îndrepta spre casele sătenilor.

— Noi vom adăposti șapte suflete, mi-a zis el. Și am spălat eu cânilor.

Nu mi-am putut reține un zâmbet, ghicind în afirmația lui dorința de a fi lăudat.

— Bravo!

Am golit conținutul găleții în scurgere.

— Dar vor fi opt, nu șapte. Plus fetița. Mama ei nu era în autobuz.

— Cum Dumnezeu...?

— Îți povestesc mai târziu.

Înghesuși într-un colț, cu expresii împietrite pe chip, așteptau să fie conduși spre casa noastră. Cu excepția a două fete înalte, cu obraji pătați de lacrimi, de vreo șaptesprezece ani, grupul era format exclusiv din femei mai curând bătrâne. Am observat că doamna Berrow se afla printre ele. Ochiul ei rănit arăta îngrozitor de vânat acum și, după felul în care capul îi atârna pe umeri, părea extenuată. Am ridicat-o în brațe pe Pamela, iar Selwyn și-a scos jacheta și a înfășurat-o în jurul ei.

— Vrei s-o duc eu? a întrebat.

— Nu. Nu mai pare atât de grea acum. Nu știu de ce.

Am ieșit împreună cu Selwyn din primărie, iar oamenii au început să meargă în urma noastră.

Pamela și-a lipit capul de umărul meu. Auzeam clipocitul delicat al limbii ei în timp ce-și sugea degetul.

Apoi și-a scos degetul din gură.

— Doamnele mi-au spus că o vor găsi pe mami. Așa mi-au zis. Și cred c-o vor găsi.

Și-a strecurat din nou degetul în gură și a închis ochii.

O FEMEIE, O FETIȚĂ ȘI RĂZBOIUL CARE A SCHIMBAT TOTUL.

DECEMBRIE 1940. În timp ce bombele nemților cad peste Southampton, Anglia, locuitorii orașului se refugiază în satele din împrejurimi. În satul Upton, în tot acest haos, Ellen Parr, proaspăt căsătorită, găsește o fetiță abandonată, adormită pe bancheta din spate a unui autobuz. Micuța Pamela, se pare, este complet singură.

Ellen a crezut dintotdeauna că nu își dorește copii, dar, când o aduce pe Pamela acasă, copila îi trezește amintirile de care credea că scăpase și îi tulbură viitorul la care visaseră ea și soțul ei, Selwyn. Pe măsură ce războiul se dezlănțuie, dragostea încolțește în locurile cele mai neașteptate, surprinzându-i pe toți.

Desfășurându-se pe fundalul celui de-Al Doilea Război Mondial și traversând o mare parte a secolului al XX-lea, *Copilărie furată* explorează iubirea profundă pe care o simțim față de copiii noștri și puterea acestora de a dăinui. Dincolo de distanță, dincolo de timp, ba chiar dincolo de moarte.

„Liardet ne amintește că afecțiunea dintre mamă și fiică se poate naște în inimi pe care hazardul le aduce laolaltă în timpul unui război devastator. În fiecare scenă, vedem șosetele peticite, păpușile de lemn, simțim mirosul de miere al pielii de copil, dar, mai ales, dragostea sfâșietoare și neclintită, în toată forța ei copleșitoare. Războiul, chipurile brăzdate de vreme și relațiile de o viață dintre săteni ne arată că adevărata familie nu are nicio legătură cu definițiile convenționale. Este o poveste impresionantă, care ne dovedește că pentru a iubi este nevoie de curaj.”

DELIA OWENS, autoarea bestsellerului *Acolo unde cântă racii*

„Vorbind despre dragostea părintească și ce se întâmplă cu ea odată cu trecerea timpului – sfâșietoare, vindecătoare și aproape imposibil de înțeles –, *Copilărie furată* este un mare succes: rodul unui spirit pătrunzător, scrisă cu duioșie și cu o mare limpezime de la un capăt la altul.”

The Guardian